

ตัวอย่างธาตุ ๘ หมวด (ย่อ)

ตัวอย่างธาตุต่อไปนี้ เมื่อลงปัจจัยอาขยาตแล้ว เป็น “ฐาน” พร้อมทั้งจะลงวิภัตติอาขยาตในหมวดต่างๆ สำเร็จเป็นกิริยาอาขยาต นำไปใช้ในประโยคต่อไปได้ (กิริยาอาขยาตกับประธานของประโยค ต้องมีบุรุษและวจนะตรงกันด้วย)

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล	ลงวิภัตติ
วท	+อ	= วท	ไหว้	ลง ตี วิภัตติ เป็นต้น เช่น วทต , วทล (ไหว้อยู่); วทต (จงไหว้) เป็นต้น

<i>เอกวจนะ</i>		<i>พหูวจนะ</i>	
ป. ปุโรโส/อดีต/กุล วทต .	ผู้ชาย/ผู้หญิง/ตระกูล ไหว้.	<i>นามนาม</i>	ปุริสา/อดีตโย/กุลานิ วทต .
โส/สา/ต วทต .	เขา/เธอ ไหว้.	<i>ต ...</i>	เต/ตา/ตานิ วทต .
ม. ตว วทล .	คุณ ไหว้.	<i>ตุมห</i>	ตุมเห วทล .
อ. อห วทาม .	ผม ไหว้.	<i>อมห</i>	มย วทาม .
			ผู้ชาย ท./ผู้หญิง ท./ตระกูล ท. ไหว้.
			เขา ท./เธอ ท. ไหว้.
			คุณ ท. ไหว้.
			ผม ท. ไหว้.

หมวด ฎ ธาตุ (อ)

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล
*ฎ	+อ	= ฎ	มี, เป็น
*หุ	+อ	= โห	มี, เป็น
*ลี	+อ	= เส, สย	นอน
ช	+อ	= เช, ชย	ชนะ
*มร	+อ	= มร	ตาย
ปจ	+อ	= ปจ	หุง, ต้ม
อิกข	+อ	= อิกข	เห็น
ลภ	+อ	= ลภ	ได้
**คม	+อ	= คจณ	ไป; ถึง

หมวด ฐิ ธาตุ (อ, เอ) (และนิคคหิตอาคมหน้าพยัญชนะที่สุดธาตุ)

ฐ	+อ เอ	= ฐธ, ฐธเอ	ปิด, กั้น
ภช	+อ	= ภช	กิน
ลิป	+อ	= ลิมป	ฉาบ
มจ	+อ	= มจ	ปล่อย
ภท	+อ	= ภท	ทำลาย, ต่อย

หมวด ทิว ธาตุ (ย)

*ทิว	+ย	= ทิวพ	เล่น
สิว	+ย	= สิวพ	เย็บ
*ชี	+ย	= ชีย	สิ้น
พฐ	+ย	= พฐณ	รู้, ตริษฐ์
*มฺห	+ย	= มฺยห	หลง
มฺส	+ย	= มฺสส	ลืม
รช	+ย	= รชช	ย้อม
*มฺจ	+ย	= มฺจจ	หลุด, พัน
*ภิท	+ย	= ภิชช	แตก

* หมายถึง อักขรธาตุ ธาตุที่ไม่ต้องมีกรรมมารับ

หมวด ฎิ ธาตุ (ณ, ณา)

สุ	+ณา	= สุณ	ฟัง
ว	+ณา	= วณ	ร้อย
สิ	+ณ	= สิน	ผูก

หมวด กิ ธาตุ (นา)

กิ	+นา	= กิณ	ซื้อ
ช	+นา	= ชิน	ชนะ
จ	+นา	= จิน	ก่อ, สั่งสม
ญา	+นา	= ชานา	รู้
จ	+นา	= จนา	กำจัด, ทำลาย
ล	+นา	= ลนา	เกี่ยว, ตัด
ผ	+นา	= ผนา	ฝัด, โปรย

หมวด คหิ ธาตุ (ณหา)

คห	+ณหา	= คณหา	ถือเอา, จับ, รับ
----	------	--------	------------------

หมวด ติน ธาตุ (โอ)

ต	+โอ	= ตโน	แผ่ไป
กร	+โอ	= กโร	ทำ
*สกก	+โอ	= สกโก	อาจ
*ชาคร	+โอ	= ชาโคร	ตื่น

หมวด จุริ ธาตุ (ณ, ณย)

จ	+ณ	+ณย	= จเ, จเย	ลัก, ขโมย
ตก	+ณ	+ณย	= ตเก, ตเกย	ตริก
ลก	+ณ	+ณย	= ลกเ, ลกเย	กำหนด
*มนต	+ณ	+ณย	= มนเต, มนเตย	ปรึกษ
จินต	+ณ	+ณย	= จินเต, จินเตย	คิด, รู้, นึก